

Nông Dân

Tác Giả: L u Văn Say
Thứ Ba, 08 Tháng 6 Năm 2010 11:11

Nhân đ c nh ng bài tranh lu n v vai trò trí th c, kh i đi t bài vi t có cái t a r t kêu “C a s im l ng” c a Tr nh H u Tu trên talawas, tôi và vài anh b n thân ở Sài gòn có c ng i v i nhau m t bu i, tranh lu n m t i.

Đ ng nhiên r i ch ng đ n đầu c , t n vài thùng bia. Trong cái đám y đ m t: ng i kinh doanh, ng i gi ng d y đ i h c, k ng s n a mùa... xúm l i nhao nhao bàn v t cách và trách nhi m c a trí th c v i th i cu c, r i vì bia ch a h t, l i h c đòi lu n anh hùng. M t. H t nhiên, tôi l n th n nghĩ ng i xem, v b n ch t thì tôi là cái th ng gì?

C i cái áo khoác ngh nghi p hi n t i trong xã h i ra, tôi bi t mình v n là nông dân chính hi u. Th t đ y. Vi c cu c đ t, tr ng cây tôi v n ch a quên, ch lâu không có c h i thôi. Tôi (nói theo đuôi Nguy n Huy Thi p) sinh ở nông thôn, b tôi là nông dân. G n đây ng i ta nói nhi u, vi t nhi u v tam nông, th y xót xa quá. Nguy n Quang Thi u phát hi n ra 54 năm qua, ng i nông dân Vi t Nam đi giáp m t vòng tròn-m t vòng tròn oan nghi t, b t c đ t ròn rã.

Nông dân Vi t Nam. (Hình: Getty Images)

Nói các b n đ ng c i, tôi gi ng b m mình, có tâm h n nông dân. Nghĩa là yêu và g n bó v i

Nông Dân

Tác Giả: Lưu Văn Say

Thứ Ba, 08 Tháng 6 Năm 2010 11:11

ruồng vườ n, v t nuôi và cây tr ồng.

Có ph i nhìn s s ồng t i xanh thì người đi đâu kh ? Ch Lan Viên tr c lúc ch t vi t câu th gi n đ , có v xoàng và d d i v i ông nhà th thông minh hi m có này:

“M i l n đau anh l i đ n tây H

Ch a lành anh là hoa súng tím”

Tôi th t không bi t th nào, ch bi t nh ng lúc lòng hoang mang nh t, n u đ c ng m cây lá xanh t i, đ m phá r ng rãi thì l i tĩn l ng đ c.

Tha ph ồng hai m i năm, T t năm r i, tôi đ a v con v quê ch i. M t bà ch h tôi m i ngh h u, v quê xây nhà, làm v ồng bên m già. Th y bóng tôi, ch bèn ch t m y c su hào to t ồng mang sang cho. Ch nói: “C to nh t đ t, ch t i n c gi i cách đây ch c ngày. Th y nó to quá đ p quá, không dám ăn, không n bán, có c u v bi u cô c u và các cháu ăn là x ng đáng nh t.”

Tôi b n r n c ng i! Tr i đ t, x ng đáng cái gì ch ?! Đ c làm m t món quà, ch n ng c t m lòng c a ch thì c su hào qu x ng đáng v i s m ng c a k v n chuy n. Còn tôi, công tr ng gì, t cách gì mà nh n đây? Đ ng nói chuy n, nhìn tay ch c t m n vu t ve mãi m y cái lá non trên c su hào, tôi hi u. Ng i nông dân không coi cây tr ồng, hoa trái nh v t vô tri, mà có ph n nh v i nh v t nuôi. Tr ng cây r i chăm bón t ng ngày, th y nó l n lên, xanh t t mà kh p kh i, b i h i.

Đ n lúc thu h ach, đ c ăn ho c đem bán thì l i tĩc, l i xót xa. Rau, hoa trong v ồng nhìn th y m i ngày, đ n lúc c t cành ho c nh bán thì l i nh r ng r ng nh nh con mèo con chó b ng đ ng b nhà đi m t. Vô lý và bu n c i, đúng không? H bi t v y nh ng h v n v y. Nông dân, đ m đ th đ y, trí th c không hi u đâu.

Quê tôi gi khá r i, đã “lên” thành ph , thành ph ồng thành qu n r i ch không còn là xã là huy n n a. Tranh th m y ngày T t quê, tôi sang thăm bà bác h . V ng hoe ho t, b m i m t h n năm, anh tr ồng ngh h u v ph ng đ ng m . Nhà c a, ao rãnh, v n t c v n nh x a dù không còn canh tác và thu hoa l i đ c m y n a vì đã m t con m ồng th y l i, n c ao h đen ngòm, th i nh.

T i n c máy thì ch t ti n, v l i n c máy thì không h p v i m t s lo i hoa khó tính, nó s

Nông Dân

Tác Giả: Lá Văn Say

Thứ Ba, 08 Tháng 6 Năm 2010 11:11

chät hoäc cäi cäc, không ra hoa.

Quê tôi đã chät mät làng hoa. Nhä Ngäc Hà, nhä Yên Phä Hà Näi, chät hät cä räi.

Thäy bên nhà bác vän còn mät cái rãnh dài, tù đäng, không thông thäy näa, chäy đäc mät bä tre räm räp. Ngày còn bé, tôi hay bän chim ä bä tre này, quen thuäc läm.

Anh träng nói, chäc cũng säp phäi chät bät tre đi vì nó räp bóng, hàng xóm kêu ca. Anh bäo cä giä hàng tre đä ông bà nhìn thäy đän lúc khuät, cho chim nó vä hät.

Buäi chiäu näu không mät, bà vän bäc ghä ra hiên ngäi. Bà ngäi, đôi mät mä đäc häng lên ngän tre chäng biät có nhìn thäy bóng chim hay chä nghe đäc tiäng hät mà đoán mäy con, con gì đang hät.

Träc sân nhà bác tôi, cây hoàng lan vĩ đäi träng hän sáu mä i năm vän täa bóng mát quanh năm và thäm ngát mäi đä thu. Bà già bé nhä tuäi gän chín mä i ngäi đó, vän nghe tiäng chim, vän ngäi mùi häng hoa cũ, miäng mäm mém nhai träu. Tôi tin bà còn ngäi chä đó vài năm, mä i năm näa không chäng. Ông mäi mät, nhiäu thä đã mät, bà nghĩ ngäi gì có mà thánh biät.

Làng quê tôi đã mät, đang mät cùng väi ao hä, bä tre, cây trái. Và hoa näa. Sä không còn hoa, không còn tiäng chim. Nhäng lão nông dân tóc vän, răng đen (có cä bä mä tôi) cũng säp khuät bóng hät cä räi.

Đô thä hóa nông thôn mät cách quyät liät, ai đäc cä i? Dân làng tôi xäa, mät sä lui vào trong xóm dành chä đäc mät tiän đäng cho ngäi näi khác vä mua đät làm nhà, mät sä bán đät läy tí vän tha phäng.

Dân ngä cä xäa khä thä nào, lép vä thä nào väi dân làng và chäc đäch tôi không biät chä giä đây hä là sä mät. Đät đai lên giá, bán đi chia nhau không säng, räi anh em ruät thät xäy ra là đánh cäi, không nhìn mät nhau là chuyän thäng.

Nông Dân

Tác Giả: Lưu Văn Say

Thứ Ba, 08 Tháng 6 Năm 2010 11:11

Đông thị n xu t hi n v i t n su t kinh h n trong m i câu chuy n hàng ngày, thay cho tình nghĩa ngày xưa. H t đ ng tr ng c y, c làng (quen mi ng nói v y, bây gi g i ph ng) nhao ra làm đ ngh mà ch a đ c đào t o: xe ôm, bán quán n c, hàng ăn, ti m đ ch v đi n t , ch a b c, cá đ bóng đá và đ đóm, hút sách... Đ ng xá, nhà c a to đ p đ nh n th y nh ng m y ai quan tâm có tr n bão khác h y đi t cái c c u tình c m c l , và đ i s ng đang ngày càng b p bênh. “Chuy n đ i c c u v t nuôi cây tr ng” r i “đ ch chuy n c c u kinh t ” có th nói ra r trên TV, đài báo su t ngày, có ai bi t đâu v i nông dân ít h c, không còn đ t canh tác thì dù r t mu n h c cũng khó lòng “chuy n đ i” thành công đ c vì không đ c chu n b và h tr chu đáo.

Đành t thích nghi thôi, v i s v n còn bán chác đ t đại h ng h a và đ t năm ph n trăm t đ ng có. Không c n tr n tr v i câu h i b t h “tr ng cây gì, nuôi con gì” n a, vì quy n s ng thiêng liêng c ng v i khí phách hào hùng, h quy t đi t t đón đ u, b c m t phát ch ng e dè vào cu c s ng đô th (mà th c ra có cách nào khác đâu).

Th là các c quan qu n lý ch c năng chúng ta, dù b n trăm công nghìn vi c nay i ph i đ ng đ u v i bao t n n, h l y t s “thích nghi” c c ch ng đã kia. V t v ph i nói, lo cho dân kh v y!

Th tính thêm 46 năm n a cho ch n 100 năm t cái m c c a Nguy n Quang Thi u, sau tr n cu ng phong đô th hóa r i nông thôn và nông dân Vi t Nam s ra sao? M t trăm năm r t có th ch đ em l i s thay đ i mà không ph i là s phát tri n; các làng m c không có s c s ng và nhi u giá tr văn hóa ph i g c ngã, ng yên d i đ t nâu h c may chng s còn ph ng ph t trong các câu chuy n truy n k m i v m t giai c p cũ...

Tôi ki m c m n i Sài Gòn, đ t v vài ch c mét vuông l y đâu ra ao h , hoa và ti ng chim đ nuôi th ng nông dân trong mình? Thì tôi v n c , b ng cách hô kh u hi u: tâm h n th ng nông dân không ch t. Tôi lén lút m nó b ng h i c , b ng tình yêu v i c cây, dù r t cô đ c và y u t – nh m t con chim n mình. Đ ng có t ng, m t con chim n mình, nh ng không ch ch t!

Quy t đ nh v y đi.